

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 3 oktober 2022*§ 7 European Capital of Gastronomic Culture år 2023 – stadens bidrag*

Anförande nr 1

Borgarrådet L u h r (MP): Fullmäktige och åhörare! I dag, efter tolv års tjänst i kommunfullmäktige, har jag mitt allra sista möte. Jag tänkte vara först ut och tacka för mig, och vad passar då bättre än att prata om just mat? Under de tolv år som jag har suttit i kommunfullmäktige har det hänt oerhört mycket, och det får inte plats på de tre minuters talartid som jag tror att jag har.

De krisledningsnämnder och krisgrupper som jag har suttit i har aktiverats flera gånger, och det är ganska extraordinärt. Exempelvis aktiverades krisgruppen när det var pandemi, och pandemin med dess restaurangrestriktioner var någonting som jag aldrig hade förberett mig på att behöva hantera när jag tillträdde. Därför känns det också fullt rimligt att vi i staden nu storsatsar på att vara gastronomisk huvudstad år 2023. Det kan också vara ett sätt att bjuda någonting tillbaka till en restaurangnäring som har haft några riktigt tuffa år.

År 2019 antog vi stadens första matstrategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Det är en strategi som jag ser som en viktig bas både för ökad livskvalitet och för minskad miljö- och klimatpåverkan. Jag hoppas verkligen att både den och strategin för hållbara evenemang kommer att få en roll när staden är involverad i det här spännande projektet.

Som ni ser kan man arbeta med miljö- och klimataspekten i massvis med olika ärenden, inte bara i något så viktigt som ärenden om mat. Just det här att få med miljö och klimat i vartenda ärende kommer att behövas ännu mer framöver. Jag hoppas verkligen att alla ni som sitter kvar här i fullmäktige tar de här frågorna på allvar när ni fortsätter framåt, både för att vi ska få rent vatten och ren luft och för att de som kommer efter oss och de som kommer efter dem som kommer efter oss också ska ha en bra stad att leva i.

Jag har fått lära mig, både under rödgrönrosa och under grönblå majoritet, att de flesta som sitter här inne är väldigt hårt arbetande människor som sitter här för att göra staden bättre. Det är ofta med olika idéer om vad det här handlar om och med olika verktyg, men alla vill verkligen göra någonting bra för staden. Jag tycker väldigt mycket om många av er, och jag vill verkligen tacka för allt bra och spännande som vi tillsammans har gjort under de tolv år som jag har suttit i kommunfullmäktige. Vi har minskat klimatutsläppen, rensat förskolor från gifter, satsat mer pengar på natur, startat återbruk, sanerat mark och rensat vatten. Stockholm är lite bättre nu än det var förut. Fortsätt att göra bra saker för nuvarande stockholmare och framtida stockholmare! Och glöm inte bort miljö och klimat! Annars riskerar vi en framtid utan både kaffe och choklad och annan god mat på den här planeten.

Jag vill tacka för alla år tillsammans. Det har varit ett nöje att vara miljö- och klimatborgarråd. Bifall till ärendet, och tack så mycket för mig!

Anförande nr 2

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Matfrågan är någonting som engagerar och förenar. Jag vill å stockholmarnas vägnar tacka klimatborgarrådet Katarina Luhr för dina år i fullmäktige. Det är ett innerligt och varmt tack för ditt engagemang och för den kunskap som du har delat med dig av. Vi har lärt oss mycket om tandborstar och tandkräm. Vi har lärt oss mycket om vad vi ska göra med våra tidigare julgranar som har stått gröna, fina och granna i stugan. Jag är övertygad om att vi alla vill göra Stockholm så mycket bättre, och det du har bidragit med är just ett bättre Stockholm för alla.

Tack för dina år i fullmäktige!

Anförande nr 3

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vill bara säga tack till Karin och till Anna för det goda samarbetet.

§ 8 Utökat tillämpningsområde för sanktionerna mot Ryssland

Anförande nr 4

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande! Även jag tänker sälla mig till samlingen som kommer att tacka för de här åren.

Jag tycker att det här är ganska ödesmättat, för när jag kom in i kommunfullmäktige efter valet 1994 var Estland, Lettland och Litauen självständiga stater igen. Jag hade just varit i Kiev och träffat partikamrater för att vi skulle bygga upp en partiverksamhet mellan Moderaterna och dem som var våra vänner politiskt i Estland, Lettland, Litauen, Vitryssland och Ukraina. Nu är Ryssland i krig med Ukraina, och detta är ett väldigt viktigt ärende.

Jag vill också passa på att påminna om hur fantastiska de åtta år som jag var borgarråd har varit. Stockholm blev Europas första miljöhuvudstad. Jag har varit med och byggt ut fiberverksamheten som Stokabordförande. Vi var nästan först i landet med elbilar. Vi tog det första spadtaget för biokraftvärmeverket. Vi har i dag ett Sjöstadsverk som är ett av de ledande i världen tack vare att KTH fick köpa det för en krona. Där pågår världsledande forskning kring vatten. Vi har en stad som är helt fantastisk när det gäller ekomiljö på it-området. Vi startade Klimatpakten, som har fortsatt och som fortfarande finns. Vi håller på och bygger om Slussen – en never ending story, trodde vi. Men det blev inte så, utan nu pågår en ombyggnation av Slussen. Det har fattats beslut om att bygga ut tunnelbanan. Vi har fått ett fotografiskt museum som är helt fantastiskt och som jag kunde var med och medverka till som ordförande för Stockholms Hamnar. Vi har en julbelysning som är klimatsmart och som förhoppningsvis kommer att vara tänd även i år, även om vi har lite elproblem. Vi har fått en ny hamn, Norviks hamn. Norra Djurgårdsstaden är ett nytt miljöprofilområde. Vi har ett blomsterprogram i Stockholm som är helt fantastiskt och som faktiskt får vara i fred ute på stan, vilket jag är väldigt tacksam för. Vi tog initiativ till Cykelmiljarden och har byggt ut cykelbanorna i Stockholm. Vi har nu ett projekt på Hornsgatan där vi förhoppningsvis kan använda den it-kompetens som vi har och det miljöarbete som vi gör, vilket innebär att vi kan använda sensorer och genom tekniken få en ännu bättre miljöhuvudstad. Vi har genomfört trädplanteringar, och vi har fått SUB46, som är en fantastisk verksamhet, där många startupföretag har börjat.

Det har varit fantastiska år, och det har verkligen varit en ynnest att få vara med i den här församlingen. Tack för mig, och lycka till framöver! Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

§ 12 Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder inom fastigheten Sättra 2:1 i Bredäng med Obos Nya Hem Mark AB, projekt Konduktören

§ 16 Detaljplan för del av fastigheten Sättra 2:1 intill kv. Konduktören m.fl. i stadsdelarna Mälarhöjden och Bredäng (ca 150 bostäder, verksamheter och parkeringsgarage), Dp 2012-18011-54

Anförande nr 5

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag ska inte förlänga debatten, utan jag hänvisar till vår dukade återremiss i ärendet. Vi yrkar först på vår återremiss, och om den faller yrkar vi avslag på beslutsärendet.

Anförande nr 6

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Projekt Konduktören är ett riktigt bra projekt som jag har haft förmånen att följa ganska länge. 160 bostadsrätter i ett attraktivt läge som också binder ihop två områden, Bredäng och Mälarhöjden – det är precis sådant vi liberaler länge har arbetat för. Att man också testat en form av hyrköp är ytterligare positivt. Projektet har förändrats och förbättrats under tidens gång med volymer anpassade till naturen, nedtrappning mot villaområdet och bättre tillgång till naturområdet. Dessutom är det ganska spännande arkitektur med olika kulörer. Man har också ambitionen att spara mycket träd, och vi liberaler gillar träd!

Detta är också mitt sista fullmäktige. Jag blir lite nostalgisk när jag står här och pratar om just det här ärendet. Det var nämligen bland de första ärendena när jag satt i stadsbyggnadsnämnden och när jag direkt efter jobbet var ute lite spontant och tittade i skogen på planerna iklädd lågskor. Det har hänt ganska många gånger efter det också, så det här blir lite av att knyta ihop säcken.

Jag satt i fullmäktige i slutet på 80-talet och i början på 90-talet, men inte här utan i Borlänge. Jag kan säga att det här är en lite snyggare lokal. Jag kommer att sakna ett ganska gott kamratskap, måste jag säga. Det gäller förstås både inom partiet, mellan partier och över gränser mellan block. En hård debatt hindrar inte alls att man kan prata med varandra på den andra sidan. Det är min sista lilla uppmaning här: Ta vara på det, prata med varandra och fortsätt med detta goda kamratskap!

Bifall till kommunstyrelsen, och tack för mig!

Anförande nr 7

B o r g a r r å d e t L i n d b l o m (V): Jag skulle bara vilja passa på att tacka dig, Peter. Jag har upplevt dig som en av de kloka och mest resonande personerna i fullmäktige, även om vi har stått på lite olika sidor av blockgränsen. Jag glömmer aldrig när du kom till Hökarängens konsthalls scen för att träffa bostadsaktivister som på inga sätt var liberaler, kan jag säga. Det var väldigt många där som kom mer från min sida. Men du kom, du lyssnade och du tog dig tid att prata fast det var helg och allting. Det är sådana saker som betyder väldigt mycket för stockholmarna, inte minst vad gäller förtroendet för politiken.

Stort tack för de här åren! Jag hoppas att vi ses i andra sammanhang snart igen.

Anförande nr 8

P e t e r W a l l m a r k (L): Jag får tacka Clara så jättemycket för de fina orden. Jag tror att vi kommer att ses framöver också på något sätt.

Anförande nr 9

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har fler ärenden än så här, fru ordförande, så jag tänkte bespara er alla anekdoter från 30 år tillbaka i just det här ärendet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 10

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Joakim går sin vana trogen ned från talarstolen när man begär replik. Man kan väl säga att ditt och mitt samtalsklimat stundtals har varit hårt, men jag tycker ändå att vi har haft roliga och spänstiga debatter här i fullmäktige. Vi har också vid flera tillfällen faktiskt lyckats ha riktigt trevligt utanför salen. Mitt främsta minne och intryck av dig kanske inte kommer att vara våra debatter, utan debatterna med min föregångare Ann-Margarethe Livh. Det var show, håll i hatten och fram med popcornen!

Stort tack för ditt bidrag till staden och för att du har gjort kommunfullmäktigemötena både roligare, längre och spänstigare!

Anförande nr 11

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Mig blir ni inte av med under den här perioden! Jag tänkte bara bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut i detta ärende.

§ 13 Markanvisning för bostäder inom fastigheten Akalla 4:1 i Tensta till ByggVesta TT AB och överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt m.m., projekt Tenstaterrassen

§ 14 Detaljplan för Tenstaterrassen, överdäckning av E18/Hjulstavägen, i stadsdelarna Tensta och Akalla (ca 400 bostäder), Dp 2015-17071-54

Anförande nr 12

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Ni blir inte av med mig så lätt! Jag kommer att sitta i den här församlingen i fyra år till, även om vi saknar vissa formella brev och så vidare.

Skämt åsido – det här ärendet är otroligt intressant, för det är så många och så kompetenta människor som har varit inblandade i det. Det är ett så stort hopp vi kan sätta till ärenden av det här slaget när vi också med hjälp av stadsbyggnadskonsten kan förbättra integrationen. Det lilla orosmoln man kan se på himlen när det gäller byggnationen på Tenstaterrassen är att de bostadsrätter som nu ska produceras kan bli svåra att sälja. Jag hoppas verkligen inte att det blir på det sättet, men vi får väl hålla ett litet vakande öga på det. Det här är så bra och så himla mycket arbete nedlagt; det är till och med professorer i landskapsarkitektur som har lagt sin hand vid detta. Det är inte lätt att lösa problemet med de höjdskillnader som finns mellan bostäderna och ned till kulturreservatet – som vi självklart inte ska bygga igen med nya höga hus och annat.

Hjärtinnerligen bifall till detta väldigt viktiga förslag!

Anförande nr 13

Borgarrådet L i n d b l o m (V): En av de första politiska aktiviteter som jag var med och arrangerade när jag som 16-åring gick med i Ung Vänster Tensta-Rinkeby-Spånga var just en demonstration på Rinkeby torg mot breddningen av E18. Vi hade en kampanj om hette Sluta jävlas med förorten! Det är ett citat, presidiet – det är därför jag svär. Vi samlade in otroligt mycket namn, och vi träffade dåvarande miljöminister Lena Sommestad. Det var också den största demonstration som någonsin hade ägt rum i Rinkeby.

Jag tycker självfallet att projektet är bra i det avseendet att vi tillför nya bostäder, att det blir en stadslig miljö och så vidare. Jag beklagar dock fortfarande – och det här är ett sår jag nog aldrig kommer att komma över – att vi inte passade på att lägga E18 under tunnel i samband med breddningen. Det var inte heller så att staden då lyckades fixa fler avfarter och över huvud taget jobba med att koppla ihop E18 med både Hjulsta, Tensta och Rinkeby. Om vi hade gjort det hade vi läkt det sår som i dag går rakt igenom de här stadsdelarna. Det handlar om att det är en jättestor barriäreffekt från E18, att det låter oerhört mycket och att antalet passager för Tensta- och Rinkebyborna fortfarande är väldigt begränsade när man ska ta sig från sina stadsdelar till Järvafältet. Fältet ligger väldigt nära men är otroligt otillgängligt för många för att passagererna är begränsade.

Om vi hade lagt vägen i en tunnel hade vi kunnat bygga långt fler bostäder än vad vi nu ser i förslaget. Vi hade kunnat läka samman och binda ihop stadsdelarna med kulturresevatet på ett mycket bättre sätt.

Med det sagt yrkar vi bifall till projektet men beklagar att man inte gjorde rätt från början.

Anförande nr 14

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det här är sannerligen ett väldigt bra och trevligt ärende. Vi har sett vad som skett i samband med förlängningen av Rinkeby allé och hur man kopplade samman bostadsbebyggelsen ut på fältet. Vi ser hur mycket det har gjort för stadsmiljön, och jag tror att det här kommer att bli minst lika bra. Vi behöver också se fördelen i att vi får fler blandade upplåtelseformer i dessa stadsdelar, som har ett mycket stort överskott på hyresrätter. Det här kan bli ett mycket bra komplement, inte bara stadsmiljömässigt utan också integrationsmässigt. Det blir ett mycket bra tillskott till staden.

Det stämmer, det som Björn Ljung sa om att det absolut inte har varit lätt att lösa de komplexa frågor som det innebär när man har dessa höjdskillnader. Det är också en fråga om att en överdäckning är ganska komplex. I det här fallet har man fått lösa det genom att man inte har byggt precis på överdäckningen utan försökt hantera bebyggelsen runt om. Det är komplext med överdäckningar; det vet vi alla. Vi har haft många förslag på överdäckningar genom åren. Det största vi har haft och lyckats med är Hagastaden, men det är också ett exploateringstal där som är betydligt högre än vad vi pratar om i dag. Det har också motiverat detta. Men det är väldigt bra när man ändå lyckas få den här typen av överdäckningar på plats och dessutom kombinerar det med blandade upplåtelseformer på det sätt som behövs här.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 15

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Vi kan väl hålla med Clara Lindblom om att det egentligen hade varit väldigt trevligt att ha en tunnel. Då hade vi kunnat bygga samman fältet med Rinkeby på ett bättre sätt för Rinkeby-Tensta. Men nu blev det inte så. Jag trodde aldrig att vi skulle göra de här överdäckningarna, men ta mig sjutton – de blev av! Det är jag faktiskt väldigt glad över. Vi har påbörjat en del av dem. Det här är ett bra ärende som tillför bra med bostäder. Jag är glad åt de medskick som vi har gjort och för att vi har fått till en bebyggelse som kommer att passa med den kommande begravningsplatsen.

Med detta önskar Miljöpartiet tillstyrka ärendet enligt kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 16

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Det här är en afton då man kan vara lite generös och lite snäll mot en hel del människor. Därför håller jag också med Vänsterpartiet, de som är här. Det här *är* ett sår genom Järva; så är det. Det vore mycket

härligare om man hade access till fältet. Men det här är ett bra ärende, och jag tillstyrker det och önskar att kommunstyrelsens förslag vinner gehör här i salongen. Men det finns fler överdäckningar att göra. Det här är ju inte Centralbron, Moderaterna, eller hur? Vi jobbar väl på den också.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Jag glömde nästan: Mig blir ni av med till hälften, för jag fick en ersättarplats i KF. Om jag får något nämnduppdrag kanske jag dyker upp här igen. Jag är inte helt borta!

§ 15 Detaljplan för Hornsbergskvarteren, del av Kristinebergs Slott 10 (numera Kristinebergs Slott 11) m.fl., i stadsdelen Kristineberg (ca 430 bostäder, kontor, hotell, idrott, park och torg), Dp 2007-38473-54

Anförande nr 17

L i n n é a V i n g e (SD): Fru ordförande! Jag vill hänvisa till vårt utdelade förslag och yrkar därför på att ärendet återremitteras. I andra hand, om återremitteringen avslås, yrkar vi på avslag.

§ 17 Detaljplan för Hammarbyhöjden 1:1 m.fl. vid Arkövägen i stadsdelen Kärrtorp (ca 110 bostäder), Dp 2017-18840-54

Anförande nr 18

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag vill hänvisa till vårt yrkande om återremiss också av det här ärendet. Jag yrkar på vårt förslag om återremiss. Om detta faller yrkar vi avslag på beslutsärendet.

Anförande nr 19

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag tycker att när det kommer återremissyrkanden är det någonting som vi inte har gett tillräckligt med tid. Det yrkas på återremiss i ärende efter ärende, och då kanske vi skulle bry oss ännu lite mer.

Ni vet, mina kära kollegor i fullmäktige, att mitt hjärta alltid har klappat för det lokala inflytandet, för stadsdelarna, och för remissyttranden som görs i stadsdelarna. Vi ska läsa dem hela vägen, och de ska komma med också till stadsbyggnadsnämnden och bli beaktade, på samma sätt som jag tycker att Skönhetsrådets uttalanden ska beaktas väldigt nog.

Vet ni att i början på 80-talet – en del av er var inte ens födda då – var jag med och bildade nya partier? De gamla partierna höll på och riva och förfula staden, och det var bilen som skulle fram. Det var den som var stadens motor. Jag kom att sitta på en lunch i Prinsens galleri mellan John-Olle Persson, finansborgarråd och socialdemokrat från Fagersta, och Bo Holmberg, civilminister och socialdemokrat från Härnösand, tror jag. John-Olle skällde på mig. Du skulle vara sosse, sa han. Du har gjort klassresan. Det var vi som gjorde det möjligt för arbetarklassen att gå på universitetet. Varför är du inte sosse? Direkt kom Bo till mitt försvar och sa: Men ni lyssnar ju inte på de unga i Stockholm!

Jag skulle vilja säga till er som nu kommer att jobba vidare med politik – som är så himla kul – och som är engagerade: Lyssna på de unga! Men lyssna också på de äldre! Ge er tid att bli överens! Ge er tid att jobba lokalt, och prata med människor! Vi har inte så himla bråttom, och vi slipper överklaganden. Tiden är det viktigaste vi har inom politiken, och då brukar det bli som allra bäst.

Anförande nr 20

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 21

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Också vi har yrkat på återremiss av ärendet. Det handlar framför allt om hushöjden och ljusinsläppet till förskolan. Primula har bland annat visat att man med en sänkt våning ändå skulle kunna bibehålla antalet bostäder i förslaget.

Jag yrkar helt enkelt bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 22

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag ska inte berätta några anekdoter. Jag är inte säker på att allt som jag har upplevt under de här 30 åren i den här salen skulle lämpa sig att återberättas. Men vi kanske kan göra det efteråt, för vi ska väl sluta någon gång i kväll.

Första gången jag stod i den här Spoléniska talarstolen fanns det faktiskt bara en talarstol. Det var 1991 i budgetdebatten. Nu har vi två; den har förökats sig. Det skulle skapa lite mer spänst i debatten, och det har det nog gjort. Det har varit en förmån att få ha stått här säkert hundratals gånger och inte bara debattera utan också resonera kring stadens utveckling. Att få vara med i fullmäktige och förvalta och utveckla den här staden är en förmån. Det är ett uppdrag som är att förvalta med klokskap. Det mesta blir faktiskt bättre och bättre – men inte alltid, för ibland tar man några steg tillbaka. Men det mesta blir mycket, mycket bättre med tiden.

Staden är i mångt och mycket en fantastiskt mycket bättre stad än den var 1991. Jag tänker inte räkna upp alla de beslut som har fattats de senaste 30 åren i den här salen, men jag vill ta tillfället i akt att tacka er alla. Jag vill tacka er som har hängt med på en del av resan, men också alla de medarbetare – de politiska men också alla stadens tjänstemän – som har underlättat för oss politiker i alla sammanhang genom att ta fram underlag och se till att verkställa allt det som politiken hittar på – oavsett vad vi hittar på, verkar det som ibland. Det är en fantastisk stad att arbeta i.

Jag skulle vilja säga följande till er som är kvar: Förvalta det här uppdraget, särskilt i en tid när demokratin faktiskt utmanas runt om i världen! Förvalta uppdraget, för det är det finaste man kan ha – ett politiskt uppdrag i demokratins tjänst i detta vackra hus! Njut av det här huset! Njut av Stadshuset, för det är ett epicentrum av Swedish Grace som fyller 100 år nästa år. Fira det, för det här är också en fantastisk stolthet vi har att förvalta! Det är nästa år, men passa på att börja redan nu!

Sök breda lösningar där det behövs och där man måste! Det kommer man också att behöva, särskilt i tider när det är kriser och annat. Sök de breda lösningarna, för det är också viktigt! Men det är inte farligt att ha olika uppfattningar. Det är det som är demokrati också.

Herbert Tingsten har formulerat detta väldigt väl, och det blir mina sista ord i den här talarstolen: Demokrati förutsätter jämvikt mellan gemenskap och splittring, mellan samarbete och kamp. Demokratins centrala problem blir att bevara gemenskapen trots konflikterna.

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Joakim Larsson! Vi är ett fåtal kvar i den här salen sedan 90-talet, och en del stannar. Vi vill naturligtvis tacka dig för den tid du har lagt ned och för allt det arbete som du har gjort för staden. Det handlar också om det som du betonar om att hitta gemensamma lösningar också när det gäller en stor del av kunskapsöverföringen. Det vill jag tacka särskilt för. När jag själv fick förmånen att gå in i majoritet fanns du där med en stor

portion av kunskapsöverföring, och det är just det som Stockholm väldigt mycket speglar. Vi har en förmåga att skilja på ideologisk tillhörighet och på sak och person, för vi vill alla stockholmarnas bästa.

Tack så mycket, Joakim Larsson! Jag är oerhört glad över att du kommer att fortsätta att arbeta för stockholmarnas bästa.

§ 19 AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder och renovering av garage inom kv. Trondheim 4 och 5, Oslo 1 och 6 samt Molde 3 och 4, i stadsdelen Husby

Anförande nr 24

L e n n a r t T o n e l l (MP): Fru ordförande! Jag tyckte att det var lämpligt att gå upp just i detta ärende, för det gäller Järvaområdet. Jag yrkar förstås bifall till ärendet.

När det gäller Järvaområdet har jag varit involverad, dels i planeringen, ända sedan 60-talet. Så gammal är jag alltså. Det har delvis varit tillsammans med professor Igor Dergalin och Josef Stäck, som planerade hela Järvaområdet. Jag har alltså lite perspektiv på just detta ärende och allt detta med skaftnormer och sådant som fanns och som vi tillämpade i de här områdena. Det var Chalmers som utarbetade dessa normer, som vi faktiskt delvis börjar slå sönder. Det kan man diskutera.

Det handlade bland annat om att det skulle vara väldigt mycket parkeringsplatser och parkeringsdäck. Det är precis det som ett av ärendena just nu handlar om när vi bygger hus där och minskar på de stora parkeringsytorna. Om ni går på Järva i de här stadsdelarna kommer ni att se att i vart och vartannat kvarter är det stora parkeringsytor. De har inte använts i större utsträckning, för det blev inte så mycket bilar där. De som flyttade dit ägde inte så många bilar som det var planerat för. Det kan vi nu utnyttja, och det har vi också gjort, till att i stället bygga bostäder där.

Detta var alltså generalplanen för Järva, som också innehöll en annan stadsdel, nämligen Hästa gård. Jag var där ute i lördags och pratade med projektledaren. Det blev faktiskt obebyggt, och gården är kvar. Det skulle bli ett miljonprogramsområde även där, var tanken. Nu kan vi bestämma att det kan bli någonting annat. Jag hoppas att det ska bli publikt med något kafé eller något annat och att det ska fortsätta att vara världens största stadsjordbruk, som det faktiskt är. Det vill jag kämpa för, och det hoppas jag kunna göra även framöver.

Jag kommer inte att sitta i fullmäktige längre, vilket jag tycker är beklagligt. Jag tycker att mina kunskaper ibland behövs här; jag har sett att det är så. Men jag kanske kommer att kandidera till någon av de nämnder som ligger mig varmt om hjärtat. Jag hoppas att jag kommer med där. Tack så mycket för den här tiden!

Anförande nr 25

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja börja med att tacka Lennart för de här åren. När jag var ny i exploateringsnämnden, 2009 eller 2010, var Lennart, som då satt i opposition precis som vi, väldigt viktig för mig. Jag kände att jag kunde fråga dig saker trots att vi var från olika partier. Jag uppfattar dig som klok, självständig och otroligt grundad i din långa erfarenhet och kompetens. Jag hoppas att vi ses även framöver. Ett otroligt stort tack för dina år i kommunfullmäktige!

När det gäller ärendet yrkar vi bifall eftersom det är ett positivt tillskott av bostäder, och parkeringshusen behöver renoveras. Men med det sagt är jag väldigt bekymrad över hyresnivåerna. Om vi tittar på de hyresnivåer som det ser ut att bli – hyran är givetvis inte förhandlad än – pratar vi om en normhyra som är 1 950, det vill säga

1 950 kronor per kvadratmeter. Det betyder att en trea skulle få en hyra på över 12 000 kronor i månaden och en fyra på över 14 000 kronor i månaden. Det är väldigt högt för att vara nyproduktion, och det är framför allt väldigt högt för att vara i Husby. Det är också så pass högt att bolaget självt varnar för en ovanligt hög omflyttning och risk för vakanser i de nya lägenheterna. Det är en varning som jag tycker att man ska ta på allvar.

Jag tror generellt sett att vi måste fundera väldigt mycket kring vilka förutsättningar vi ger våra allmännyttiga bostadsbolag när det gäller att leva upp till sina uppdrag, som faktiskt är att vara ett av kommunens allra viktigaste verktyg för att leva upp till det bostadsförsörjningsansvar som vi har enligt lag. Ger vi allmännyttan markanvisningar som innebär att det är krav på sprängningar, pålningar och att riva ett parkeringshus och bygga upp ett nytt där vi både kompenserar för de gamla parkeringsplatserna och de nya kommer hyresnivåerna att bli väldigt höga. Då använder vi faktiskt inte allmännyttan på det sätt som vi borde göra.

Vi yrkar bifall men tycker att det är beklagligt att hyrorna landar på så här höga nivåer.

Anförande nr 26

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Apropos det som Clara Lindblom nämner om ärendet: Det har verkligen varit ett svårt ärende att få fram, och det har varit väldigt mycket tankar bakom detta. Problemet är att det här ett område som verkligen behöver en upprustning, och nu får vi fram 122 lägenheter fördelade på sex kvarter samt garage med 1 249 parkeringsplatser. Det är inte illa, och det behövs i området. Men nu när vi har kollat på hyresnivåerna och sett att risken är att de kommer att vara väldigt höga är det verkligen viktigt och särskilt relevant att göra ytterligare ansträngningar när det kommer till att få fram fler bostäder och att göra den här typen av renoveringar.

Det är ett jätteallvarsamt läge just nu, som kommer att innebära att det kan bli väldigt svårt att få in korrekta anbud för allmännyttan i Stockholm men också för hela landet. Det finns allmännyttor som har pausat att komma fram med nya projekt helt och hållet. Det gör vi inte i Stockholm, utan vi försöker jobba på. Men det är ett väldigt allvarsamt läge. Det finns absolut en aspekt i detta när det gäller allmännyttan med att det är relevant att kolla på markanvisningarna och att det inte bara ska vara komplicerade projekt. Men det här är ett område där allmännyttan och Svenska Bostäder har funnits länge. Det är naturligt att vi som aktör är den som gör upprustningen.

Men då är det viktigt att man på ett hanterbart ekonomiskt sätt kan gå fram med detta. Det är viktigt framåt att inte gå in i beslut där man vet från början att kalkylerna inte kommer att hålla. Det tror jag kommer att vara väldigt svåra avvägningar för våra bostadsbolag framöver. När man pratar med branschen hör man att det är väldigt mycket problem just nu med exempelvis materiel. Det är jättesvårt att få fram, och det är väldigt dyrt, samtidigt som inflationen slår väldigt hårt mot branschen.

Jag tror på det här projektet, framför allt för att jag tycker att det är en symbol för hur konstigt vi kan ha det i Stockholms stad. Ett av parkeringsgaragen gav man sig för runt tio år sedan sjutton på att måla. Det var de boende själva lokalt som sa: Vi vill ha mer

färg i området! Man började måla ett av parkeringsgaragen blått, och man sa: Det kommer i alla fall att bli lite snyggare och mer attraktivt i området nu! Men då var det någon från Stadsmuseet som kom dit och sa: Herregud, det här är ju K-märkt! Så här kan ni absolut inte göra! Än i dag är garaget till hälften målat och till hälften inte, vilket är intressant ur andra aspekter. Vi har mycket regler som försvårar för våra allmännyttiga bostadsbolag. Det är viktigt att bevaka detta och även andra projekt framöver så att vi verkligen går fram med rimliga kalkyler och vet vad vi gör när vi går fram med det. Vi ska inte hamna i en svår sits längre fram.

§ 20 AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder inom fastigheterna Hässelby Villastad 28:1, 40:21, 29:9 inom projektet Växthusvägen del 1

Anförande nr 27

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Ett förslag till nyproduktion av bostäder inom projektet Växthusvägen har presenterats. Sverigedemokraterna anser att det är fel väg att gå att förtäta ett uppskattat grönt villaområde med hyresrätter. Dominerande grönska och småskalighet är drag som gör Hässelby villastad till ett attraktivt alternativ framför andra stadsdelar i Stockholm. Sverigedemokraterna ser därför negativt på att det nu presenteras ett förslag som urholkar områdets identitet och som går emot de närboendes vilja. Snarare än att man förändrar ett redan populärt område för att det ska bli mer likt andra bör planerad nybyggnation ta avstamp i områdets befintliga karaktär.

Efter att ha lyssnat in de boende i närområdena har vi landat i att det här är en ganska dålig plats att bygga på. Jag vill därför yrka på att ärendet avslås.

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vänsterpartiet tycker att det är helt rätt väg att gå att tillföra hyresrätter i anslutning till ett villaområde. Det är rätt väg om vi menar allvar med att bygga en sammanhållen stad, om vi menar allvar med att stockholmarna oavsett plånbok ska kunna bo i alla delar av staden och om vi menar allvar med att de här fantastiska områdena ska kunna delas av fler.

Det här är konkret integration i praktiken. Om vi på riktigt vill att låg- och medelinkomsttagare inte bara ska kunna bo i vissa delar av staden måste vi se till att de har reell möjlighet att bo i alla stadsdelar. Det här är ett projekt där vi har goda förutsättningar att hålla nere hyrorna. Vi skulle ha haft ännu bättre förutsättningar om det statliga investeringsstödet hade funnits kvar – det som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna avskaffade vid förra årsskiftet. Det här hade troligtvis kunnat få investeringsstöd, vilket hade inneburit att hyresnivåerna till skillnad mot i Husby, som vi pratade om alldeles nyss och där normhyran ligger på 1 950, hade kunnat ligga på 1 550, det vill säga flera tusenlappar därunder.

Det här är ett bra projekt. Självklart ska vi anpassa utformning och utseende rent arkitektoniskt efter områdenas karaktär, men vi behöver fler hyresrätter i alla delar av staden. Därför tycker jag att det är väldigt bra att Svenska Bostäder går fram med förslaget.

Anförande nr 29

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Miljöpartiet står bakom det här projektet. Det har skickats tillbaka, det har återremitterats, det har bearbetats och man har tagit bort flyglar som kom alldeles för nära vår grannkommuns småhusbebyggelse. Det har varit knepigt med dagvattenfrågorna. Det är stor risk för översvämning, men detta har utretts nogsamt. Vi har sänkt, vi har bearbetat och vi har jobbat med det här. Nu tycker även vi från

Miljöpartiet att det är okej. Därför ställer sig Miljöpartiet bakom planen och tillstyrker kommunstyrelsens förslag till beslut.

Sedan får vi se om det kommer att överklagas eller vad som händer, men jag anar att så kommer att ske. Det var viktigt med samarbetet med grannkommunen eftersom vi bygger dikt an till Järfälla.

Anförande nr 30

E m i l i e F o r s (L): Jag vill också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut, och jag kan stämma in i mycket av det som Clara sa. Vi behöver fler bostäder, och vi behöver både hyresrätter i det här fallet och såklart också bostadsrätter eftersom vi från Liberalerna tycker om blandad bebyggelse. I det här fallet tycker vi att det är ett bra område att bygga i. Det är ganska svårt att hela tiden försöka hitta något ställe där de som redan bor i närheten är nöjda med att det dyker upp nya hus. Jag tror att ganska många här inne inte skulle ha någonstans att bo om man inte hade byggt det där gårdshuset, eller var man nu bor någonstans.

Vi behöver mer bostäder, och därför är det här ett jättebra förslag. Det är kul att vi går framåt med det från Svenska Bostäder.

Bifall!

§ 21 Reviderade riktlinjer för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem i Stockholms stad

Anförande nr 31

L i n n é a J o a n d i (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! De reviderade riktlinjerna kommer att förse skolan med ett ordentligt kunskapsunderlag för varje elev. Det här är centralt för att kunna möta varje enskilt barn just där hen befinner sig i sin utveckling. Därför ser jag riktlinjerna som ett viktigt inslag i arbetet med att ge alla barn bästa möjliga förutsättningar när skolan tar vid.

Det här gäller även barn med särskilda behov, som skolan nu lättare kommer att kunna bistå med stöd i samband med skolstarten. Jämlikheten mellan barnen kommer att öka. Språkutvecklingens betydelse lyfts särskilt i riktlinjerna, och vi gör det då forskning visar att språket är centralt för att utveckla barnens alla kunskaper och färdigheter. Men vi gör det även för att främja den sociala inkluderingen i gruppen och samhället. Alla dessa aspekter är således mycket betydelsefulla då det kommer till överlämningen av eleven. Men med riktlinjerna ökar vi kvaliteten i förskolans arbete ytterligare, vilket gör att vi nu i ännu högre grad tar sikte på FN:s hållbarhetsmål 4.2 om en lika tillgång till förskola av god kvalitet för alla.

Delmålet bidrar till och ger barnen de bästa möjliga förutsättningarna att lyckas med sin skolgång och i livet. I och med det här ges våra förskoleklasser bättre möjligheter att ge mer likvärdig undervisning till barn som man just har tagit emot från förskolan.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och tacka för denna mandatperiod. Richard Åkesson, vår gruppledare i utbildningsnämnden, vill dessutom tacka och hälsa Isabel Smedberg-Palmqvist för ett produktivt samarbete i den grönblå majoriteten.

Anförande nr 32

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Tack för de fina orden! Jag vill egentligen bara yrka bifall till detta fina ärende. Det är ett ärende som betyder jättemycket för mig och där man har jobbat ganska mycket kring just övergångarna. Alla vi som är föräldrar vet hur utmanande det är när barnen ska gå från förskola till förskoleklass, som man börjar med i dag.

De riktlinjer som vi har nu är bara reviderade, så det är egentligen ingenting större i sak som är förändrat. Men jag tror att vi har lagt ett större fokus på hur viktigt det är att få övergångarna att fungera bättre och att få en förståelse för det. När mina barn började i förskolan fanns det i princip en enda skola att gå till från förskolan, och det var lätt att se att man kunde hitta relationer mellan förskolepersonalen och skolpersonalen. I dag ser det inte riktigt ut så någonstans i Stockholm, utan man har 20 eller i alla fall 10 skolor att välja på. Det gör att det blir stora utmaningar för övergångarna. Ni kan tänka er själva att förskolepersonal inte har resurser att möta varje skola på det sätt som man kanske skulle önska.

Arbetet är alltså oerhört viktigt, inte minst också med tanke på att vi har så många friskolor i Stockholm. De lever sitt eget liv, och vi i den här fina salen bestämmer inte över dem på samma sätt. Jag vill verkligen skicka med detta till den nya majoriteten: Låt oss fortsätta med det här! Man kan finputs på reglerna ytterligare, och det finns alltid lite mer att göra. Jag ser fram emot ett fortsatt bra arbete med detta.

§ 22 Stockholm stads strategi för fritidsbåtslivet

Anförande nr 33

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Här kommer ett helt vanligt anförande i ett beslutsärende.

Fullmäktige! Stockholm är fantastiskt med den närhet vi har till vatten nästan vart vi än vänder oss. Fritidsbåtslivet är en viktig del av Stockholms attraktivitet både för dem som äger en egen fritidsbåt och för alla oss andra som njuter av att promenera längs Stockholms kajer. I hela Stockholmsregionen finns över 40 000 fritidsbåtar, och det finns 260 båtklubbar. Samtidigt är köerna för att få en egen båtplats ofta väldigt långa. Därför är just arbetet med att hitta fler platser runt om i staden en av de viktigaste aktiviteter som finns i strategin. Då handlar det inte bara om att hitta fler platser för båtklubbar utan också om att hitta fler platser i staden för båtpooler och för uthyrning av fritidsbåtar – helt enkelt för att fler ska kunna uppleva båtlivet i Stockholm.

En annan viktig del i strategin är den gröna omställningen, där ett exempel på någonting som vi redan gör är att vi i detta nu håller på att bygga laddplatser för fritidsbåtar vid Bergsunds strand. Vi har också i budget för innevarande år tillfört medel för att det ska kunna öppnas ytterligare en båtbottentvätt i Stockholm.

Fullmäktige! Sammanlagt finns det i strategin 23 aktiviteter som tillsammans kommer att göra Stockholm grönare, blåare och roligare. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 34

M a r i a J a n s s o n (FI): Ordförande och ledamöter! Det är lite vemodigt att stå här i talarstolen för sista gången. Men det känns ändå bra att jag ska få prata om Mälaren och Östersjön – allas vårt ansvar och allas vårt vatten. Det här är verkligen en politisk fråga och ett gemensamt ansvar vi har.

Jag vill påminna om det SU som vi har lagt tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Det är en ganska ojämn tillgång när det gäller att ha en fritidsbåt. Det betyder, tycker jag, att de som har en fritidsbåt har ett särskilt ansvar. Ett medskick till er som kommer att fortsätta i kommunfullmäktige är att det vore önskvärt med mer sanktionsmöjligheter mot båtägare som använder sig av giftiga bottenfärger, dumpar toaavfall och sprider mikroplaster. Det finns väldigt lite sanktionsmöjligheter, och det är fina aktiviteter i strategin. Men jag har haft förmånen att vistas en del i sådana här småbåtshamnar, och jag vet att det råder ett visst mått av att inte alltid vara så noga med regler och riktlinjer bland båtägare.

Jag skulle också vilja säga att småbåtshamnar är en ganska manlig bastion och att det råder en ganska stark manlig norm på de här platserna. När vi fattar beslut om att fördela mark och resurser eller aktiviteter som riktas mot den här typen av verksamheter ska man ha det i åtanke eftersom det också betyder att vi fördelar skattepengar till en verksamhet som kanske gynnar män mest. Med det sagt är jag inte emot strategin.

79 procent av alla män uppger att de själva kör båten. Motsvarande siffra för kvinnor är 24 procent. Hälften av alla olyckor sker när man hoppar i land, och det är kvinnorna som hoppar och männen som kör. Av dem som skadades vid ilandstigning mellan 2017 och 2019 var 57 procent kvinnor. Det här är en liten påminnelse.

Jag hoppas att en del av er kommer att sakna oss och vår feministiska röst, och jag är ganska övertygad om att de flesta av er kommer att minnas oss. Det jag då vill att ni ska minnas är att det finns ett feministiskt perspektiv på alla frågor som behandlas i den här salen.

Med det vill jag tacka för vänskap, inte bara från dem med samma partifärg, och för roliga och stimulerande debatter. Det har varit ett privilegium att få vara med i den här församlingen. Jag tackar för mig och bifaller förslaget.

Anförande nr 35

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande! Jag kan inte alls lika mycket om båtar som Maria, men jag tänkte passa på att säga några ord i alla fall.

Tack, hörni! Vad kul det har varit! När jag jobbade i Stockholms Stadsmission jobbade jag med unga i hemlöshet. Då upptäckte jag att unga mellan 18 och 20 år hade väldigt svårt att få hjälp av socialtjänsten om de fortfarande gick i gymnasiet. Till slut insåg jag att det inte hände så mycket i frågan, så jag var tvungen att försöka göra någonting åt det själv. Sagt och gjort – det blev det första jag förhandlade in i socialnämndens budgettext efter valet 2014, och det finns fortfarande kvar i riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Unga ska få fortsätta att gå i skolan trots att de inte har någonstans att bo. På det sättet kan man säga att jag har gjort det som jag kom hit för att göra. Men det blev också lite mer än så.

Jag är väldigt stolt över många beslut som har fattats i den här salen. Stockholmspolitiken har ofta gett mig hopp när den nationella politiken inte har gjort det, som när vi trots en försämrad asyl- och migrationspolitik på nationellt plan kunde enas här inne om försörjningsstöd till papperslösa barn. Det var en liten revolution, tycker jag, i den tid av repressiv politik vi har fått vänja oss vid.

Även om FI nu lämnar Stadshuset lever mycket av vår politik fortfarande kvar: Stadsdelsmammorna, NVP, det ökade stödet och fokuset när det gäller mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, för att nämna en del. Jag är också stolt över att Stockholms kommun trots andra svängningar på nationellt plan har hållit ett avstånd till rasistisk och nationalistisk populism. Jag hoppas att ni som är kvar i den här salen fortsätter att hålla Sverigedemokraterna utanför den reella politiska makten.

Nu får jag fortsätta att prata om vikten av arbetet med mäns våld mot kvinnor i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som medarbetare i den här staden. I den rollen hoppas jag att vi ses. Jag passar på att tacka för mig och att bjuda in er att besöka Relationsvårdsteamet i Rinkeby-Kista. Då lovar jag att fortsätta att berätta för er vad jag tycker.

Anförande nr 36

L i s a P a l m (FI): Ordförande, fullmäktige, åhörare, våra ersättare som sitter uppe på åhörarläktaren, all personal, vaktmästare, ordningsvakter och alla de som vi har mött under de här åtta åren i fullmäktige! Lite tid att åka båt kanske man har nu när vi lämnar Stadshuset efter åtta år. Vi kom in och fick styra på en gång efter 2014, och nu har det varit fyra år i opposition. Det är åtta år där vi har fått lära oss allt om politiken. Vi har hunnit med mycket: politik mot mäns våld mot kvinnor och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Vi har burit den antirasistiska politiken högt oavsett om vi har suttit i styre eller i opposition.

Det har varit väldigt värdefullt att få sitta i den här salen. Jag kom in själv när jag var 22 år gammal, och nu har jag börjat få grå hår. Det känns verkligen som att tiden har hunnit gå under de här åtta åren. Det är också i en orolig tid som vi lämnar salen, inte bara här i Sverige utan även internationellt. Vi ser hur abortmotståndet ökar i USA samtidigt som kvinnorna i Iran tar av sig slöjan och visar motstånd. Det är något som vi måste fortsätta kämpa för – kvinnor runt om i hela världen – från Stockholm och ut internationellt.

Det handlar också om det som händer här i Sverige. Nu när vi lämnar fullmäktigesalen sätter vi vårt hopp till er politiker och partier som värnar mänskliga rättigheter, jämställdhet och demokrati och att ni står upp varje dag för demokratin, för mänskliga rättigheter, för antirasismen och för jämställdheten.

Med det sagt vill jag tacka för mig. Vi vill tacka för oss i Feministiskt initiativ för de här åtta åren. Det har varit roliga debatter och tuffa strider politiskt, men det har varit otroligt roligt under den här tiden.

För sista gången säger jag nu: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 37

H a s s a n J a m a (V): Jag sitter i idrottsnämnden, så det här ärendet är verkligen aktuellt. Jag hänvisar till vårt gemensamma SU som svar.

Jag står också här för att tacka Lisa Palm, som jag har haft ett nära samarbete med i flera år, speciellt i stadsdelen. Hon är en person som jag har lärt känna och som är otroligt kompetent och duktig. Hon kan verkligen hela staden, och hon kan Enskede-Årsta-Vantör extremt bra. Jag vill verkligen tacka dig för de år som vi har samarbetat, och jag ser fram emot att du kommer tillbaka i någon ny form – vi får se! Jag vill verkligen tacka för de här åren, Lisa.

Anförande nr 38

Borgarrådet L u h r (MP): Hej Lisa och resten av ditt parti! Jag ser att Malin och Madde sitter uppe på läktaren. Jag skulle vilja tacka för den stora insats som ni har gjort under de här åtta åren. Jag är det borgarråd som har fått prata lite om jämställdhet under de här fyra åren. Bland annat fick staden anordna Forum Jämställdhets stora konferens i år, och då kunde jag få vara ute och skryta om många fina saker som jag vet att staden gör och som jag vet att ni har varit pådrivande i från början.

Jag vet att ni behövs, och ni kommer att vara saknade inom staden. Ni har gjort ett viktigt jobb, och jag vill bara säga tack för det!

Anförande nr 39

L i s a P a l m (FI): Tack så jättemycket för dina ord! Och tack, Hassan! Du kan ju fortsätta med upprandandet av beröm efteråt. Tack så jättemycket; det har varit så fint att ha debatter med alla er! Oavsett partifärg har det varit väldigt värdefullt. Vi ses igen, hoppas jag!

Anförande nr 40

U l l a S j ö b e r g (S): Ordförande, ledamöter! Det känns lite konstigt att gå upp på den här punkten och tala om själva ämnet, som jag tänkte göra. Jag förstår att det känns vemodigt och lite svårt att lämna denna församling.

Jag tänkte säga någonting om vårt ställningstagande när det gäller fritidsbåtarna. Vi har ett särskilt uttalande tillsammans med Vänsterpartiet och FI som vi har lagt i kommunstyrelsen och som jag vill hänvisa till. Där lyfter vi några frågor. Vi välkomnar strategin, och vi tycker att det är bra att vi har en strategi. Men vi vill lyfta fram några fler frågor som vi tycker att man borde fördjupa sig lite i.

Det gäller bland annat det som var uppe från föregående talare om att vi borde ha en bättre dialog med berörda båtklubbar om hur man kan öppna upp båtombudsplatserna så att allmänheten har tillgång till bryggor, bad och promenadstråk. I dag är det i mångt och mycket galler, taggtråd och andra hinder i vägen som gör att man helt enkelt inte kommer fram. Vi tycker att vi borde satsa på detta och att det borde finnas med i en strategi. Vi får väl jobba med det framöver när vi själva kommer i majoritet.

Vi håller också med om det som har sagts tidigare här i talarstolen om att man måste jobba mer med miljön, bland annat bottenfärgerna för båtarna. Det fanns en gång med i ett projekt i miljöförvaltningen som pågick under några år, 2016–2020. Det kunde vara någonting som man kunde dra erfarenheter av och utveckla så att vi kan fasa ut de giftiga bottenfärgerna.

Vi tycker också att det är bra om man har ett slutdatum för en strategi. Det är inte bara för att det ska ta slut, utan det sätter också en press på den majoritet som finns att man har ett ansvarstagande och gör en utvärdering för att se om strategin har fått några effekter.

Med det sagt hänvisar jag till vårt utlåtande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 41

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ska villigt erkänna att det här inlägget inte kommer att handla om båtar. Jag kan ingenting om båtar. Jag har seglat en gång i mitt liv. Då var jag tolv år gammal, och jag kräktes hela vägen från Västervik till Visby. Det var inte en trevlig upplevelse.

Maria, Anna, Lisa, Malin, Madeleine och Sissela – ser jag på läktaren! Nu blir jag nästan lite gråtfärdig. Jag träffade Sissela för första gången i Gottsunda. Jag tror att hon var tolv år gammal, och hon höll en kurs i feministiskt självförsvar i sin skola. Att få se dig, Sissela, växa under de här åren har gjort mig så oerhört stolt. Det har varit häftigt att se dig växa i den här rollen, och det är jätteroligt att se dig på åhörarläktaren här i dag.

Jag skulle uppriktigt och hjärtligt vilja tacka er för allt det ni har gjort i den här salen för den här staden. Ni rörde om när ni kom in i fullmäktige 2014. Om vi ska vara riktigt ärliga lyfte ni perspektiv och frågor som de etablerade partierna faktiskt misslyckats med att göra. Jag tänker inte minst på Sisselas stora engagemang för mänskliga rättigheter, urfolkens rättigheter, intersektionaliteten och nationella minoriteter. Ni har varit oerhört viktiga för att spetsa stadens arbete och medvetenheten kring mäns våld mot kvinnor. Ni har varit en helt ovärderlig röst i debatten kring skjutningar och det enögda fokus som har varit på hårdare straff. Det var ni som lyfte in Sluta skjut! i det politiska samtalet här, och det är ni som hela tiden har stått upp för vikten av förebyggande insatser och avhopparverksamhet och att faktiskt lyssna på orten och inte minst tjejerna i den.

Jag önskar innerligt och uppriktigt att ni kommer att finnas kvar i politiken. Ni behövs. Er kompetens, er erfarenhet och ert oerhörda driv behövs. Tack så oerhört mycket för de här åtta åren! Jag hoppas verkligen från djupet av mitt hjärta att vi kommer att fortsätta att ses i framtiden.

§ 23 Projekt Ny ishall på Mälarhöjdens IP, Västberga 1:1, Fruängen

Anförande nr 42

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag hade tänkt att jag skulle hålla mig till ämnet. Men när jag ändå har ordet passar jag på att tacka Peter, Joakim, Katarina, Ulla, Lennart, Maria, Anna och Lisa och alla andra avgående fullmäktigeledamöter.

Nu till ärendet, som handlar om att vi ska bygga en ny ishall på Mälarhöjdens IP. Vi har pratat många gånger i den här fullmäktigesalen genom åren om bristen på istider. Vi har under mandatperioden fattat beslut om en tillfällig ishall på Zinkensdamms IP, en tillfällig ishall på Kärrtorps IP, en dubbelishall på Sätra IP, renovering av Globen och en lång rad spontanisitor runt om i staden. Därför är det också glädjande att vi i kväll kan fatta beslut om en ny permanent ishall på Mälarhöjdens IP. Framför allt är det här glädjande för alla barn och unga som vill vara med och idrotta i Stockholm.

Jag är såklart extra stolt över att vi har just en idrottsinvestering som sista beslutsärende på den här mandatperiodens sista kommunfullmäktige. Det är en perfekt avslutning på fyra år med en majoritet som har satt idrotten högt upp på agendan, för ett roligare Stockholm, för ett mer levande Stockholm och för ett Stockholm som investerar i barns och ungas hälsa och fritid.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 43

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det känns som en nostalgisk afton, och om jag ska kosta på mig att vara just nostalgisk inser jag nu när vi fattar beslut om en ny ishall på just Mälarhöjden att bland det första jag dukades med som fastighetsborgarråd var just att fastighetskontoret behövde stänga ned Zinkensdamms ishall på grund av dåligt underhåll och att det var en säkerhetsrisk. Det tycker jag var talande för det arbete som egentligen drog igång då. Idrottsborgarrådet har just passionerat beskrivit det arbete som jag är så stolt över och som vi har lagt ned på just idrotten.

Exempelvis när det kommer till Zinkensdamm fick vi snabbt upp ett alternativ i Kärrtorp. Och vad var det som gjorde att vi började prata om Mälarhöjden? Det var att vi skulle vidta åtgärder på Sätra – en ishall som verkligen är illa där. För att bara säga något om Sätra är det någonting som jag är ganska bekymrad över. Sätra är ett av de privata pilotprojekt som vi har pratat om och beslutat om ska komma igång. Just bara när det gäller Sätra i sig handlar det om ungefär 370 miljoner kronor som investering om staden skulle göra det här själva. Totalt sett för de privata pilotprojekten talar vi om närmare 2 miljarder. Det är vad det skulle kosta om staden skulle göra det själva.

Jag är oroad över att det nu pågår förhandlingar på vänstersidan för ett nytt styre. Hur kommer det att bli med det här? Man lovade att det här i stället ska göras offentligt. Kommer man att häva detta? Vad är beskedet till Idrottsstockholm? Vi har verkligen lagt grunden för ett gott samarbete med idrottsförbunden under mandatperioden, och vi har haft en väldigt god dialog. Jag är verkligen stolt över exempelvis de resurser

som vi har tillfört. Om man nu kollar på den höga grad av satsningar som vi har lagt grunden för ser man att det är dubbelt så mycket pengar som vi har lagt till idrotten jämfört med när S senast styrde staden.

Det är problematiskt om vi nu börjar prata om att kostnaderna ska börja skena igen. Det var just för att man hade en väldigt hög investeringsvolym på fastighetssidan som man inte klarade av att ha kompetensen och att hålla koll på projekten. Det var det som gjorde att det var en svår början när vi tog oss an uppgiften att få ordning och reda i fastighetsbestånden under den här mandatperioden. Vi kämpade med att få fram kostnadskontroll och kompetens, att ta ansvar för skattebetalarnas pengar, att få ordning på projektekonomi, riskhanteringen och prognossäkerheten och att få fram rätt kalkyler inför beslut. Där har vi kommit så långt att till och med revisorerna har sett detta och uppskattar arbetet. Det har gått från en röd plupp och varningar till att de erkänner det jobb som vi verkligen har gjort för att få till ordning och reda i ekonomin.

Vi måste värna kärnverksamheten, precis som Mälarhöjdens ishall – precis som vi gör i samband med det här beslutet. Jag är verkligen mån om att vi inte går tillbaka till ett läge där vi exempelvis hade tomma lokaler som inte användes. Det gäller exempelvis Krügerska annexet, apropå vårt fastighetsbestånd. Det var just ett sådant. Det var telefonkiosker som inte användes, där vi nu har hjärtstartare. Det gäller också en villa som stod och ruttnade i Kista men där man nu kan ha scoutläger.

När det kommer till att renodla fastighetsbeståndet innebär det att vi har lagt grunden för att fokusera på just kärnverksamheten. Vi ska inte äga hotell på Östermalm. En mjölkgård i Tyresö har vi också sålt. Vi har också den tillfälliga Östermalmshallen, där rivaren satt nere på fastighetskontoret och skulle skriva under. Men jag stoppade honom! Vi kämpade vidare för att få till en försäljning av den tillfälliga Östermalmshallen, och vi lyckades. Nu är det en padelhall! Jag tycker att alla socialdemokratiska borgarråd ska ge mig en match, men då måste vi åka till Västra Götaland och köra padel. Jag tycker att vi ska göra det tillsammans, för då kommer ni att se hur viktigt det är att jobba med ordning och reda i fastighetsbeståndet.

En sista poäng kring detta är Vällingby centrum. När vi gjorde den affären fick vi in motsvarande pengar för att finansiera 1 000 nya lägenheter själva utan att låna. Det beslutet fattades samma dag som man började höja räntan, och sedan dess har man bara fortsatt att höja den. Sådana här försäljningar har gjort att vi har fått ordning i ekonomin och säkerställt att vi har betat av när det kommer till skulden. Socialdemokraternas skenande skuldökning har den här mandatperioden sänkts med 80 procent. Sådana här försäljningar har haft betydelse, och vi fokuserar just på kärnverksamheten.

När det kommer till förhandlingarna: Hur mycket kommer skulden att öka för stockholmarna och för skattebetalarna? Hur mycket kommer skatten att höjas för människor nu när det blir svårare för plånböckerna? Det kommer vi att fajtas mycket om i den här talarstolen, och det ser jag fram emot!

Anförande nr 44

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag vill börja med att konstatera att det är roligt att det blir en ishall inte så långt ifrån där jag bor. Sedan vill jag också passa på att tacka alla mina fantastiska liberaler som kämpar och har kämpat för ett mer frihetligt Stockholm. Utan er vore jag, Isabel och Björn ingenting.

Jag vill också vända mig till Feministiskt initiativ. Jag vill tacka för er feministiska skärpa, för ert oförtröttliga engagemang när det kommer till demokrati och mänskliga rättigheter och mot rasism och främlingsfientlighet. Det gäller särskilt mot mäns våld mot kvinnor och därtill också ett våldspreventivt arbete med genusperspektivet som grund.

Vi liberaler har många gånger konstaterat att vi har mycket gemensamt med er när det gäller just de här frågorna och det feministiska initiativet. Sedan har vi kanske lite olika syn på de ekonomiska frågorna och sådant, men när det gäller de grundfeministiska åsikterna skulle jag säga att vi har väldigt mycket lika uppfattningar. Ni har många gånger inspirerat oss i era budgetar kring reformer som vi själva sedan har övertagit. Det är väl just det som är poängen med att vara ett parti: att man ska försöka få igenom saker och även påverka opinionen och annat. Vi har blivit påverkade av er, och vi hoppas att vi kanske ibland även har påverkat er.

Jag är särskilt glad över att ni har prenumererat på att ställa frågor till mig här i talarstolen. Det är inte så ofta de sociala frågorna kommer upp som ärenden i fullmäktige, för vi är ganska duktiga på att göra allting i socialnämnden i stället. Men jag har fått möjlighet att prata ändå på de här sammanträdena, och det vill jag tacka er för.

Jag vill därmed också tacka för tiden som socialborgarråd. Som jag förstår blir det ett nytt socialborgarråd om några veckor. Vem det än blir vill jag säga grattis till den personen. Du kommer inte att ha någon sommarssemester de kommande fyra åren, och du kommer att bli väckt mitt i natten ganska ofta när det händer saker i den här staden. Det är både väldigt intressant och givande, och jag hoppas att den nya personen kommer att kunna vidareutveckla socialpolitiken på allra bästa sätt.

Tack till Feministiskt initiativ för allt ert engagemang!

§ 25 Avtackning

Anförande nr 45

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vid varje fullmäktige efter val brukar vi ha en liten betraktelse över valet. Jag vet inte varför den har utgått, men jag tänkte ändå säga några ord.

När väljarna går och lägger sina röster är det demokratins högtidsdag. Det är då allting händer. Men det är också ett avslut för oss politiker. Flera års förberedelser och månader av kampanjande är över, och på något vis lägger sig lugnet. Nu kan vi inte göra något mer. Det finns inga fler att värva, övertyga eller lugna. Det är klart. Det är också ett avslut på en mandatperiod – fyra långa år av politiskt arbete. Allt är plötsligt uppe i en maktpolitisk tombola. Vad som ska komma ut på andra sidan tolvslaget vet vi inte. Det är visserligen 20.00, men det låter konstigt att säga det, på valnatten. Den här gången vände tombolan upp och ned på det som har varit, och det gamla byts ut till något nytt. Det är politikens realiteter. Det sker ofta, och det är så det är.

I de senaste valen har Miljöpartiet suttit kvar, och det ser ut som att det blir så den här gången också. Jag har sagt några gånger efter val att det är lite så att partier kommer och partier går, men Miljöpartiet består. Jag vill å Miljöpartiets vägnar få lov att tacka för den gångna mandatperioden och valrörelsen.

Jag får också lov att tacka för mig, för det här är mitt sista fullmäktige. Det känns otroligt vemodigt att stå här, inte bara för att jag har varit i fullmäktige i nästan tolv år utan också i åtta år som trafikborgarråd. Det är något speciellt att få vara med och vara en del av Stockholmspolitiken – att få äran att dela uppdraget att styra staden. Det finns få saker som är så fantastiska. Jag vill bara säga att det har varit en ynnest att få tjäna stockholmarna och att få hänga med er. Tack så mycket!

Anförande nr 46

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja passa på att tacka dig, Daniel. Vi har styrt den här staden tillsammans 2014–2018, och de senaste fyra åren har vi varit er opposition. Ibland har jag varit väldigt arg på dig, och ibland har vi kroat arm och tagit rygg på varandra och faktiskt hjälpt varandra i förhandlingar. Du har varit en väldigt envis person, och det har varit till gagn för Stockholm. Du har bidragit till en omställning tillsammans med Gia både när det gäller sådana saker som att vi lyckades stänga Värtan, historiska satsningar på klimatet, på cykling och på en stad där det ska vara lätt att välja bort bilen.

Du har ett oerhört starkt engagemang, och du är oerhört kompetent. Du har som sagt en envishet som gör att du också har en fantastisk förmåga att ro saker i hamn. Jag önskar dig all lycka till i riksdagen. Se nu till att fixa lite differentierade taxor för elbilar och sådant där, trängselskatter och annat – annars kommer du att få med oss att göra! Stort tack, Daniel! Jag hoppas att vi ses framöver.

Anförande nr 47

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Det var faktiskt fyra år sedan jag stod i talarstolen senast, för man får inte göra det när man sitter i presidiet. Då får man bara fråga om någon bifaller förslagen till beslut.

Jag är också en av dem som ska lämna in efter 20 år här i denna sal. Jag vill tacka dem som har varit här och dem som fortfarande finns kvar. Jag tänker inte räkna upp en massa saker som har hänt under den här tiden, för jag vet att ni allihop vill gå hem. Dessutom kommer jag inte ens ihåg alla saker! Men en sak vill jag säga: Under de här åren har det skett vad en del har kallat för en valfrihetsrevolution. Jag har jobbat med de sociala, mjuka, frågorna, och jag kan säga att om man jobbar med dem kan man inte vara mjuk om man vill få något gjort. Det som har hänt inom området och som man kan säga är det stora är den stora möjligheten. Vi har utgått från människorna och gett dem möjlighet att välja. Man har fått välja äldreboende, och man har fått välja skola och förskola. Så var det inte när jag började.

Politik är ett maratonlopp, säger Barbro Westerholm, som är min partikompis. Det har hon alldeles rätt i. Vissa saker har vi kämpat med länge, och de blev äntligen möjliga att genomföra när det blev ett socialborgarråd från mitt parti, Liberalerna. Det var roligt att få avsluta med det. Det är mycket som har blivit genomfört här och som man har kämpat för länge. Mitt huvudsakliga jobb har jag lagt ned i stadsdelen. Mitt hjärta finns ute i förorterna, och jag tror att det är många som vet det. Det har varit tuffa tider, och det är fortfarande tuffa tider. Men vi har kämpat mycket. Mycket har gått framåt, och en del har blivit sämre.

Jag har som avslutning en vädjan till den nya majoriteten, som det väl blir: Gör inte som denna majoritet har gjort ibland under alla de här åren och som ni har gjort ibland under alla de här åren, nämligen att kasta bort bra saker bara för att visa att ni har något nytt! Det är ingen som kan svära sig fri och säga att man inte har gjort så. Det finns många saker som har varit på gång och som har varit bra. Ungdomar har varit engagerade, och arbetsmarknadssaker har varit på väg att hända med mera. När man sedan byter majoritet ska det plötsligt vara på det nya, bättre sättet som just man själv har kommit på. Det blir inte så bra, och det sänker förtroendet bland dem som bor där ute. Det är klart att man ska ta bort saker som inte fungerar, men tänk till innan man dödar saker!

Detta är min vädjan, och jag vill tacka för mig.

Anförande nr 48

T o r u n B o u c h e r (V): Först vill jag instämma i det allra sista. Det är vårt ansvar nu att föra vidare bra saker, precis som det var ert ansvar i början av den här mandatperioden att föra vidare bra saker. Det är viktigt, och det är viktigt i en stad som ofta byter majoritet.

Jag vill också verkligen själv tacka dig. Vi hade ganska mycket med varandra att göra under förra mandatperioden i äldrenämnden. Du var en påtryckande person i nämnden med många frågor. Framför allt kommer jag ihåg att du jagade oss när det gällde äldre

i hemlöshet. Det minns jag, och det var jobbigt! Jag vill bara framföra vårt stora tack till dig.

Anförande nr 49

O r d f ö r a n d e n : Också jag tänkte ta chansen att hoppa på tacktåget. Att vara ordförande i kommunfullmäktige i Stockholm är för det mesta – men inte alltid, det får jag erkänna – väldigt roligt. Men det är alltid spännande och alltid intressant. Själva ”fullmäktigeproddandet” är ungefär 15 procent av arbetstiden. Resten går åt till annat, varav en del kanske inte syns så mycket. Men det här är fantastiskt roligt!

Under de här fyra åren har vi hanterat en pandemi i två år. Jag har sagt det förut, men jag vill säga det igen: Det hade inte funkat om inte alla ledamöter och gruppleadare hade varit så otroligt solidariska och verkligen efterlevt de restriktioner som vi faktiskt själva ålade oss, eftersom vi inte omfattades av lagstiftningen om hur stora grupper som fick samlas. Ni ställde upp och gjorde ert bästa för att fullmäktiges arbete skulle funka så smidigt som möjligt. Det kommer jag att bära med mig.

Mig blir ni dock inte av med, för jag sitter kvar i fullmäktige ett tag till. Jag har inte heller stått i den där talarstolen på ett tag, så jag är inte riktigt säker på hur bekväm man känner sig i den. Men det har varit fantastiskt roligt med debatter och diskussioner. Vi har försökt ge ganska vida ramar för ledamöterna att tala och ändå hålla på de regler som vi trots allt har och se till att alla i salen har känt sig respekterade. De få övertramp som har begåtts – och de är verkligen inte många – har vi försökt ta tag i med en gång. Jag hoppas att alla ledamöter, gamla såväl som nya som har tillkommit under perioden, känner sig bekväma med detta. Jag hoppas att ni känner att det här, precis som Joakim Larsson sa, att sitta i fullmäktige i Stockholm nästan är det finaste man kan göra. Jag satt i fullmäktige i Lund en period under 80-talet, och det var naturligtvis också fruktansvärt fint. Men förlåt, Lund: Detta är av många skäl och på många sätt en helt annan sak.

Jag har också gjort lite utflykter i rikspolitiken, och jag satt i riksdagen i fyra år. Grattis till Daniel och Mirja som har hamnat där! Det är också väldigt roligt och väldigt spännande. Men det här är faktiskt roligare, för det går fortare, man är närmare och det händer mer saker som man kan följa. Man fattar ett beslut i riksdagen, och sedan tar det sju år innan det blir verklighet av det. Då sitter man kanske inte kvar där, så det kan bli lite dystert.

Tack alla för fantastiskt gott samarbete under de här fyra åren! Det har varit jätteroligt att vara ordförande i den här fullmäktigeförsamlingen.

Därmed ska jag be att få förklara detta möte avslutat.